

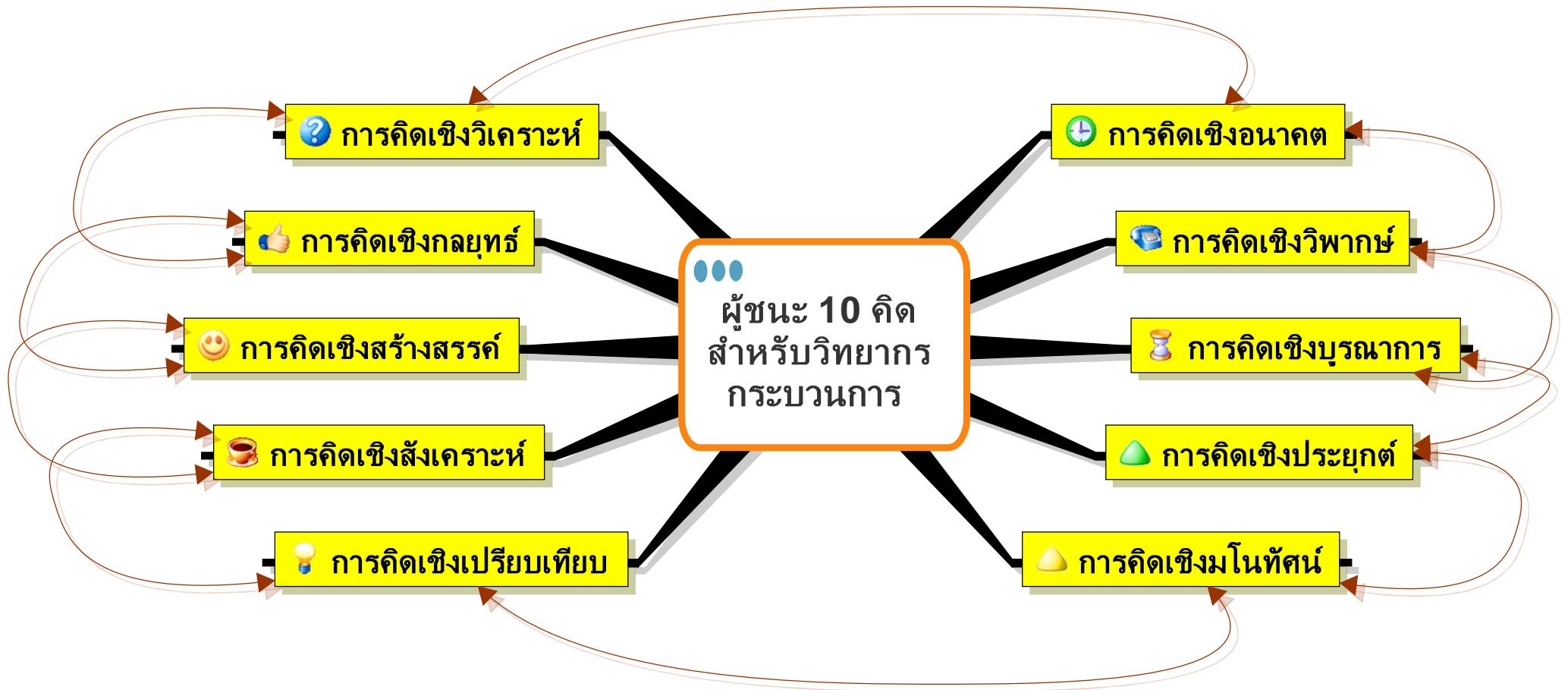
รวมแผนที่ความคิด สำหรับ
แกนนำวิทยากรกระบวนการ
หลักประกันสุขภาพ

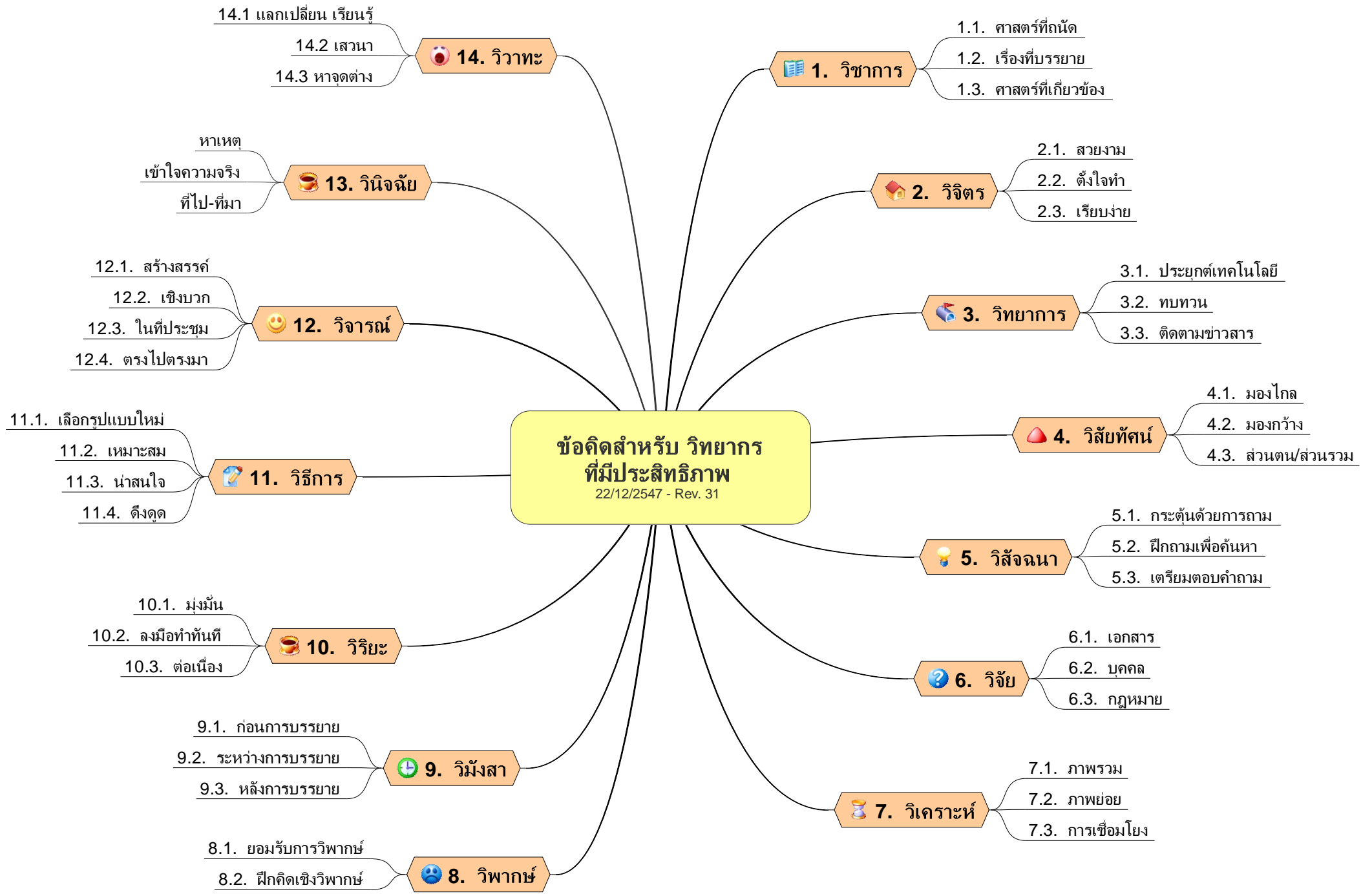
สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (ขอนแก่น)

เรียบเรียงโดย เกษัชรประชาสรรค์ แสนภักดี

ศูนย์ฝึกอบรมภูมิปัญญาสู่สากล

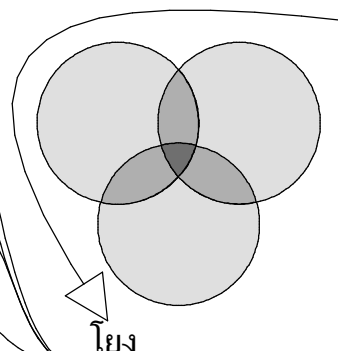
www.prachasan.com

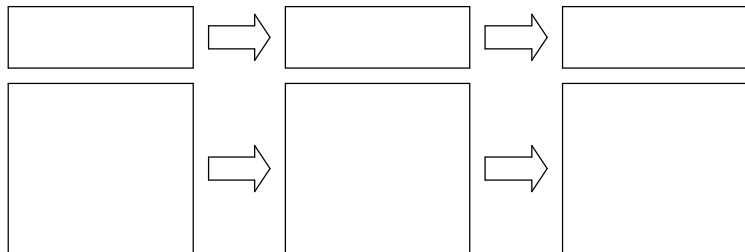
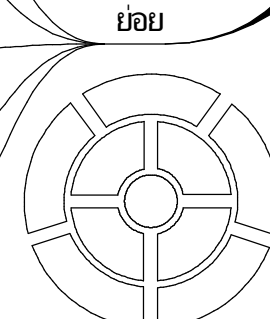
หลักการจัดการความคิดด้วย 4 ยอ
โดย เกสัชกรประชาสรรณ์ แสนภักดี

- บูรณาการความคิด
- เชื่อมโยงความสัมพันธ์
- เปรียบเทียบความแตกต่าง
- สร้างสรรค์สิ่งใหม่
- คิดในแบบสังเคราะห์

หลักการคิด ด้วยมิติ 4 ยอ (ภก.ประชาสรรณ์)

- นำประเด็นที่แยกมาย่อย
- ลงไปในรายละเอียด
- เจาะลึกข้อมูลอย่างเียบคาย
- ใช้การคิดเชิงมโนทัศน์
- การคิดด้วยหมวกสีเหลือง

ใหญ่

เริ่มต้นจากภาพรวม

มองอนาคตให้ออก

สวมหมวกสีฟ้าในการมอง

ฝึกการมองแบบ Bird eye view

.ใช้ความคิดในเชิงกว้าง

แยก

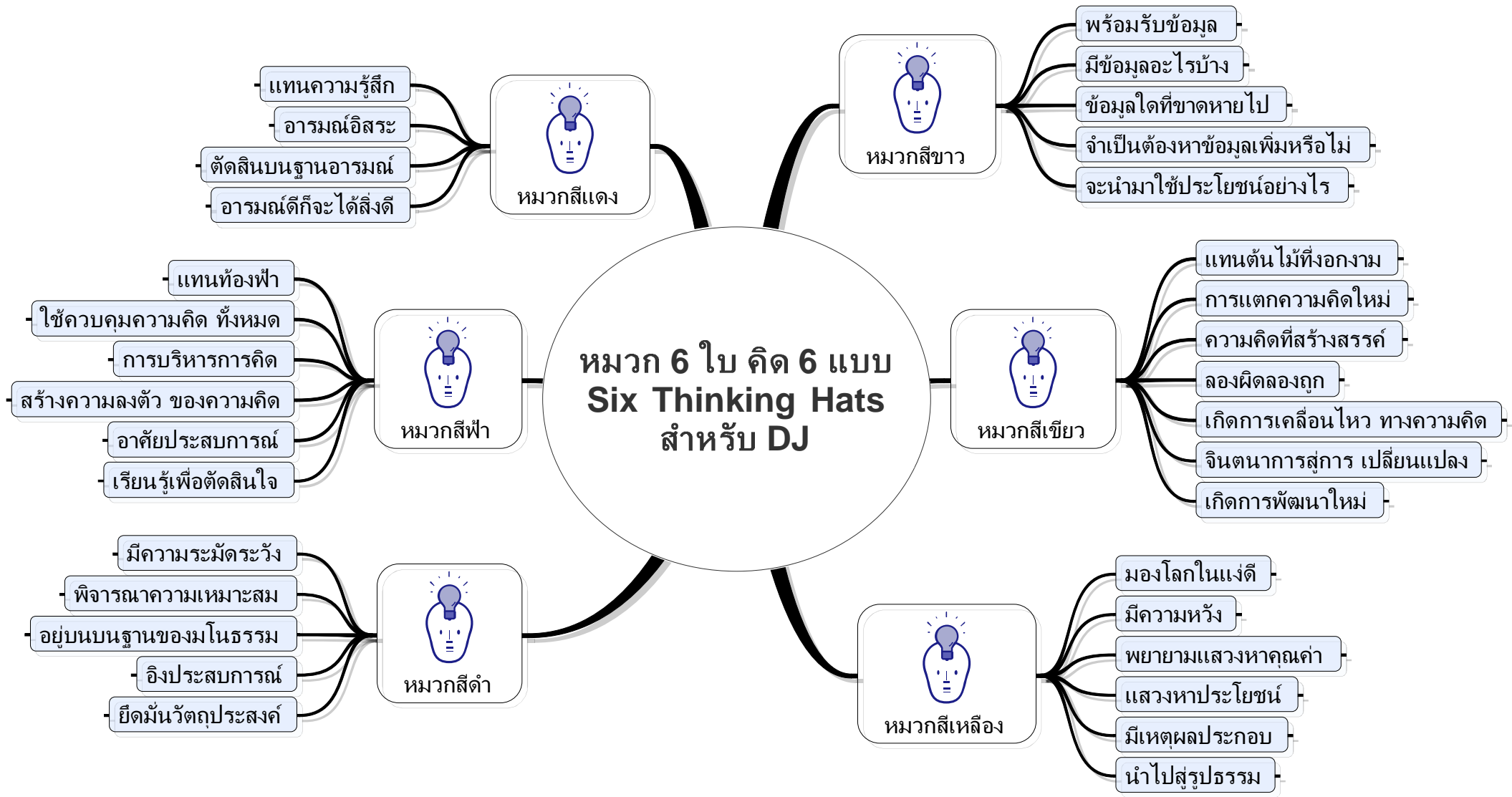
มององค์ประกอบทั้งหมด

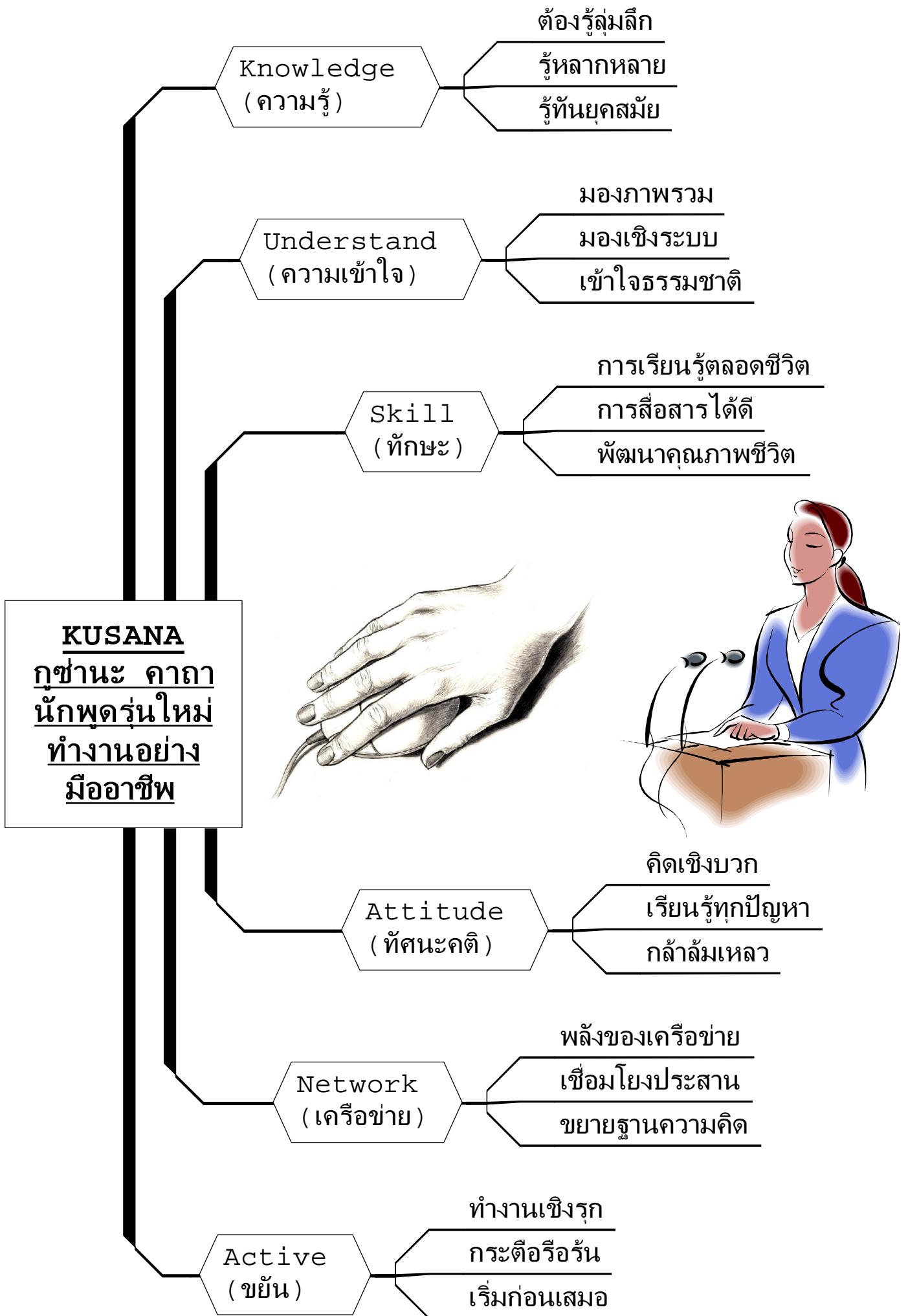
แยกประเด็นเป็นหมวดหมู่

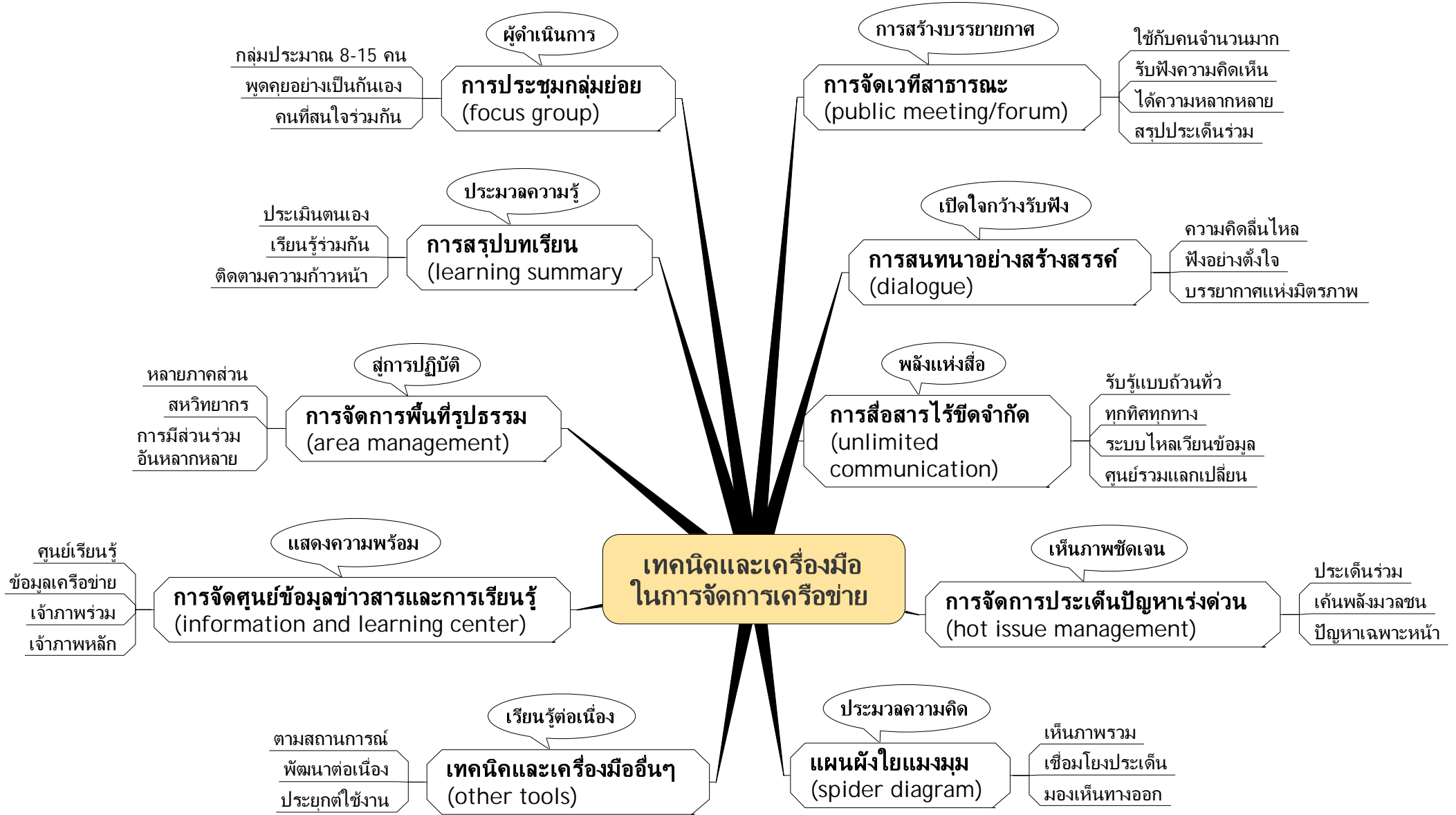
ใช้ความคิดเชิงวิเคราะห์

แยกข้อมูลที่หลากหลาย

แยกตามหลักวิชาการ

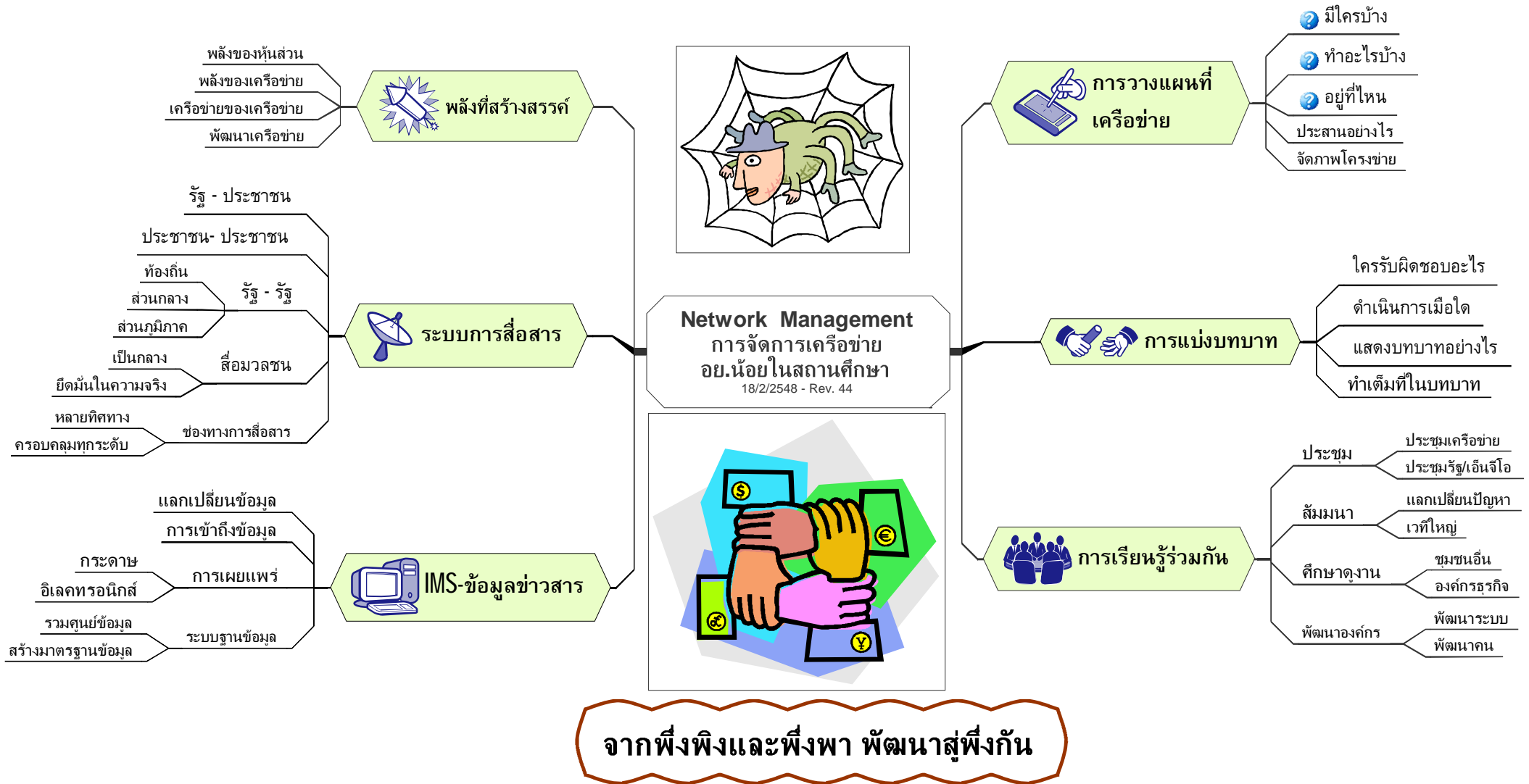

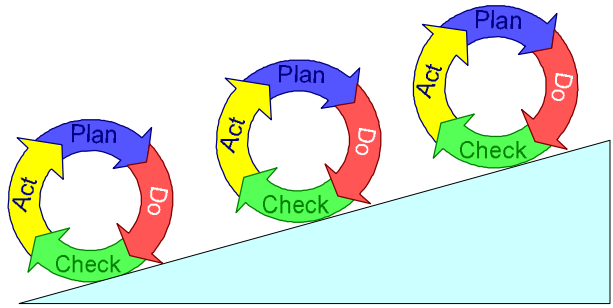

สรุปจากหนังสือ เครือข่าย : ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ
พระมหาสุทนต์ อากาศโร (อบอณ) เขียน/เรียบเรียง

การจัดการเครือข่าย(สรุปจากแนวคิด ศ.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์) Mapping โดย เกษัชกรประชาสรรณ์ แสนภักดี

เรื่องราวของ Deming cycle Mind Mapping โดย ภก.ประชาสรรค์ แสนภักดี M.P.H.

- Flow chart
- Histogram
- Pareto Chart
- Fishbone Diagram
- Check sheet
- Control chart
- Scatter Diagram
- Brainstorming

เครื่องมือที่ใช้ (Tools)

Practical PDCA

- งานขององค์กร
- งานส่วนตัว

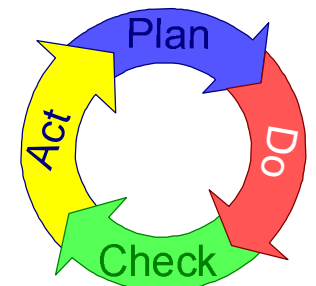
ประวัติ

- 1930
 - Walter Shewhart
 - Walter Shewhart ที่ Bell Laboratories
- 1950
 - W. Edwards Deming
 - Walter Deming

วงจรมองแรก

- ออกแบบ
- ผลิต
- ขาย
- วิจัย

PDCA วงจรมองแรก

เป้าหมายที่ดี SMARTER

- Specific
- Measurable
- Acceptable
- Realistic
- Time Frame
- Extending
- Rewarding

คัดเลือกกระบวนการที่จะแก้ปัญหา และปรับปรุง

ระดับลูกค้า
แต่งตั้งทีมงานแก้ปัญหา และปรับปรุงงาน

Outcomes

Output กำหนดตัววัดผล
Process
วางแผนและเก็บรวบรวมข้อมูล
ตั้งคำถามเพื่อวิเคราะห์
วิเคราะห์หาสาเหตุด้านคุณภาพ

เขียนผังการดำเนินงาน (Flow chart)
ประเมินสาเหตุที่เป็นไปได้

ศึกษาผลกระทบ
สรุปแนวทางแก้ปัญหา และปรับปรุงงาน
ระบุผู้สนับสนุน
พัฒนาแผนการลงมือปฏิบัติ (Gantt Chart)
ปฏิบัติตามวิธีการใหม่

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินแนวทางแก้ไข

บันทึกผลความพยายาม
เลือกหัวข้อศึกษาใหม่
ขั้นตอนที่ 6 จัดทำมาตรฐาน

การวางแผน (Plan)

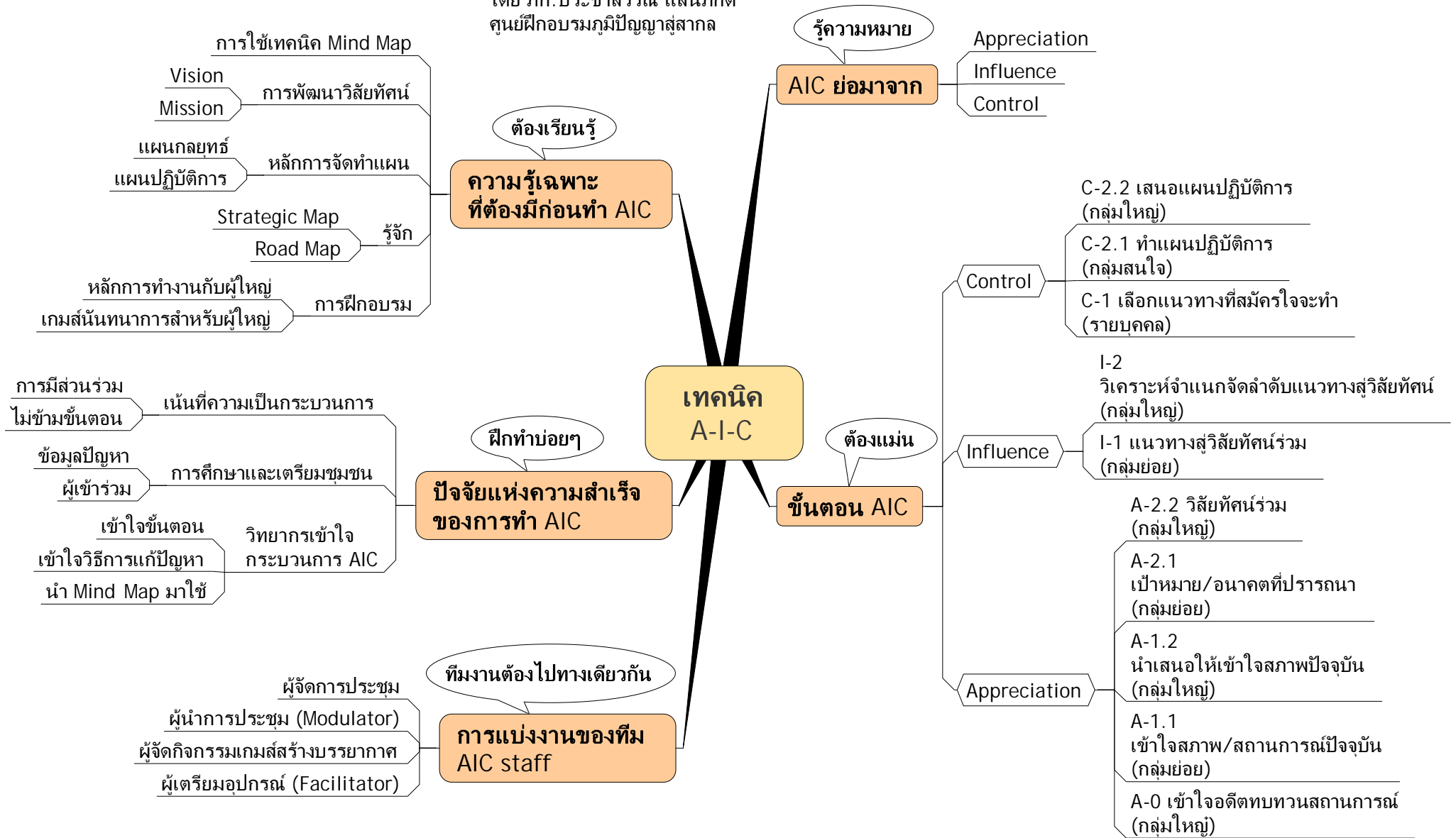
การปฏิบัติ (Do)

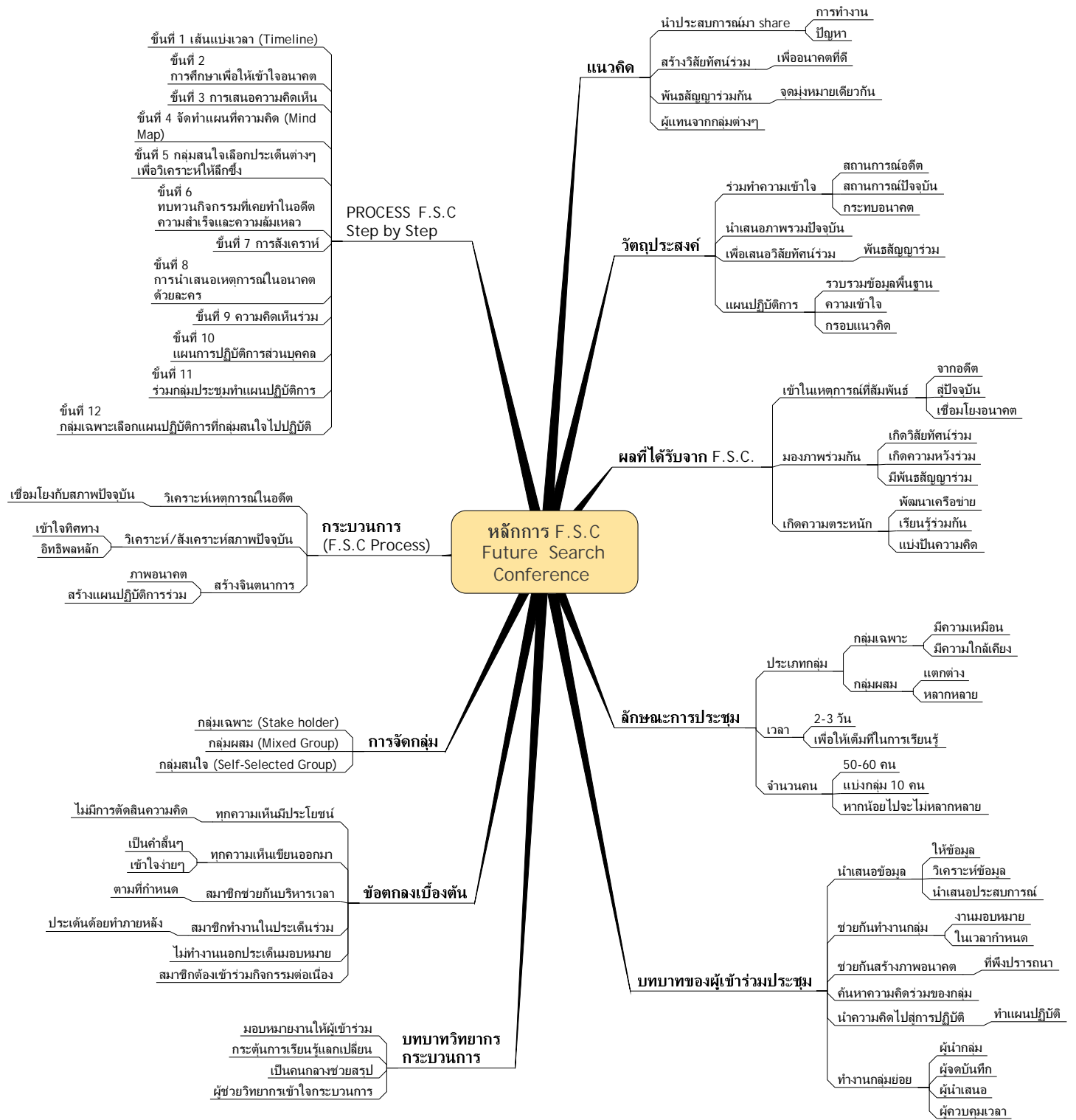
การตรวจสอบ (Check)

การดำเนินการให้เหมาะสม (Act)

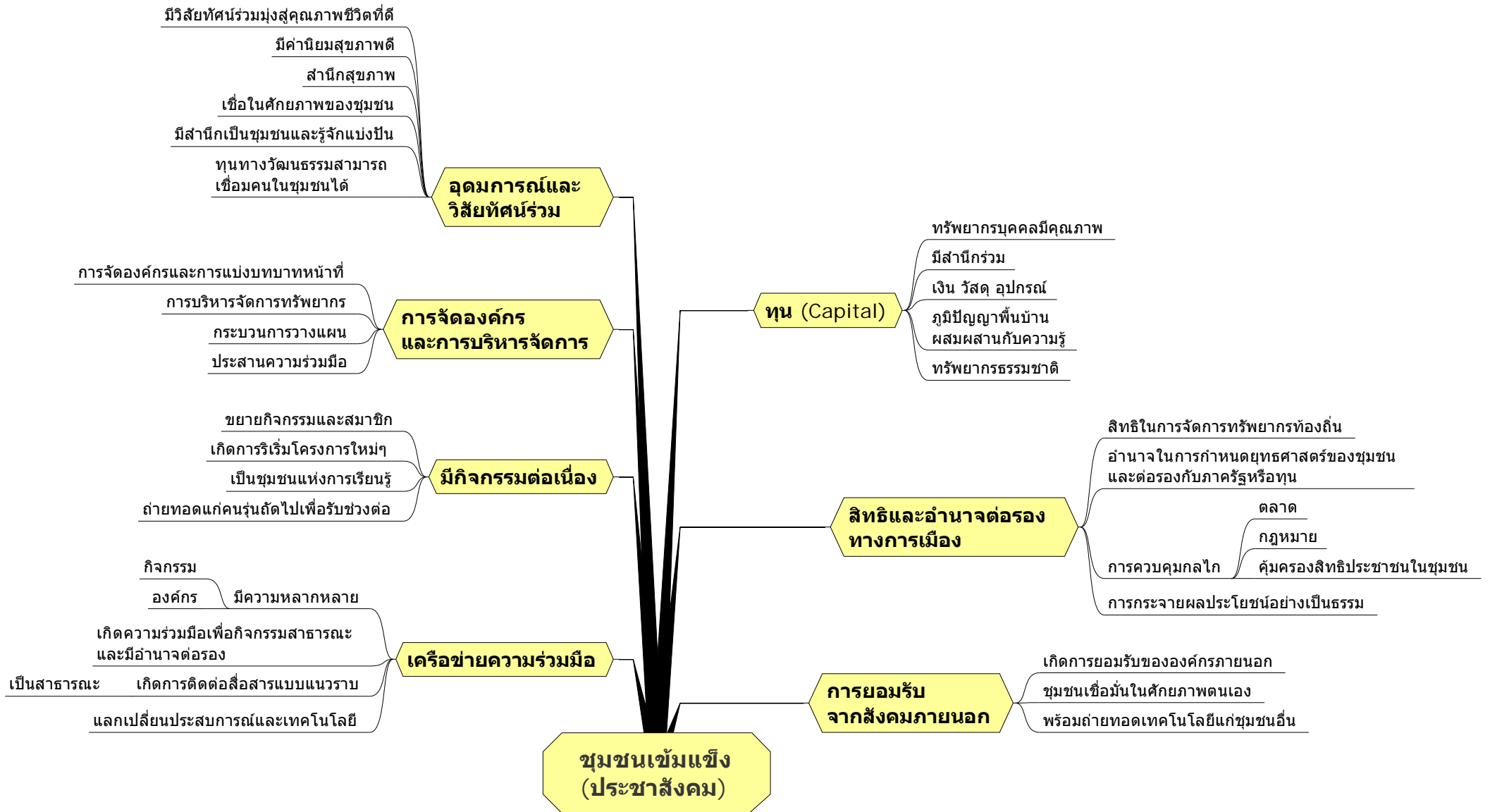
ขั้นตอน

เรื่องราวของ AIC สำหรับวิทยากร
โดย ภก.ประชาสรรค์ แสนภักดี
ศูนย์ฝึกอบรมภูมิปัญญาสู่สากล

สรุปจากหนังสือ กระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ธีระพงษ์ แก้วหาญษ์

Problem-Solving Process

Brainstorming

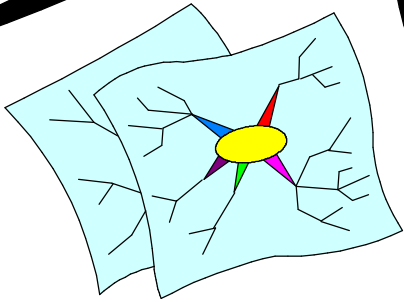
- * No Criticism
- * Freewheel
- * Quantity
- * Record all ideas
- * Incubate

 1 Brainstorming

 2 Define the problem clearly

 3 Analyse the problem

 4 Collect data

 5 Interpret the data

 6 Generate possible solutions

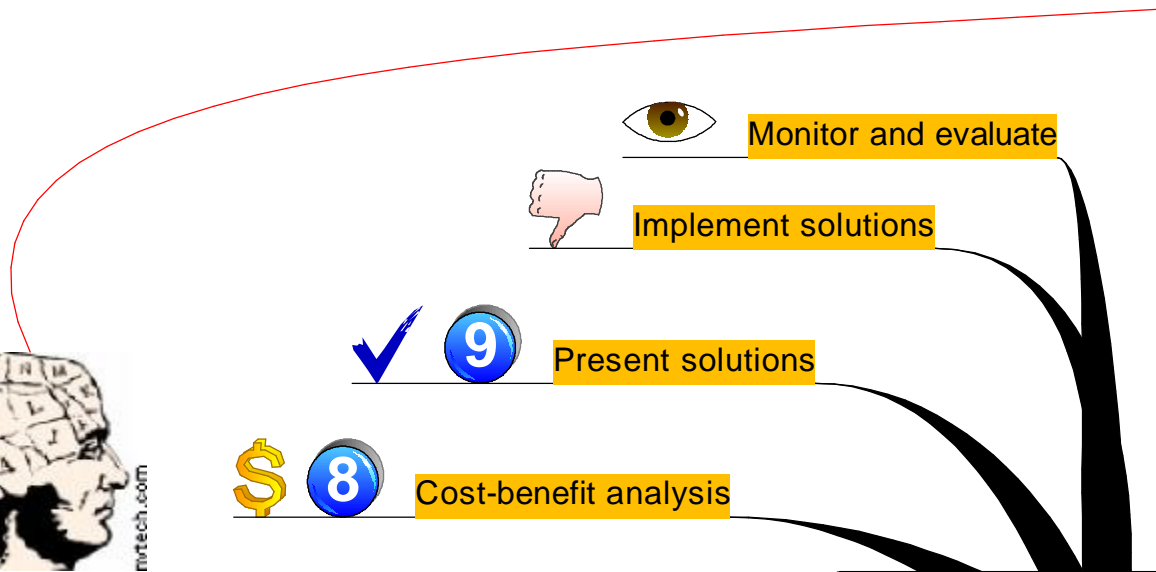
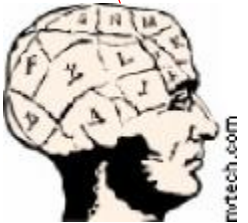
 7 Agree the best solutions

 8 Cost-benefit analysis

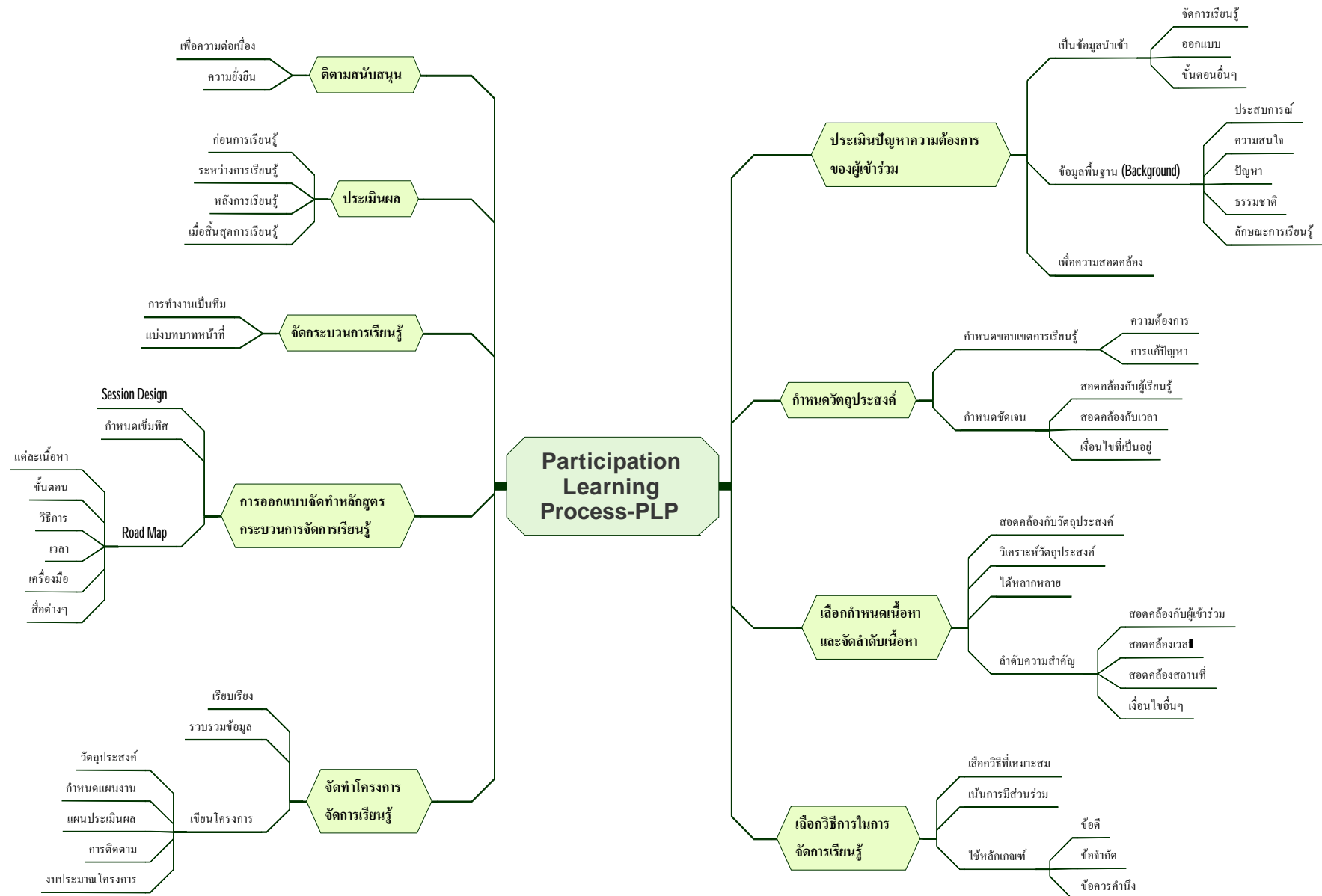
 9 Present solutions

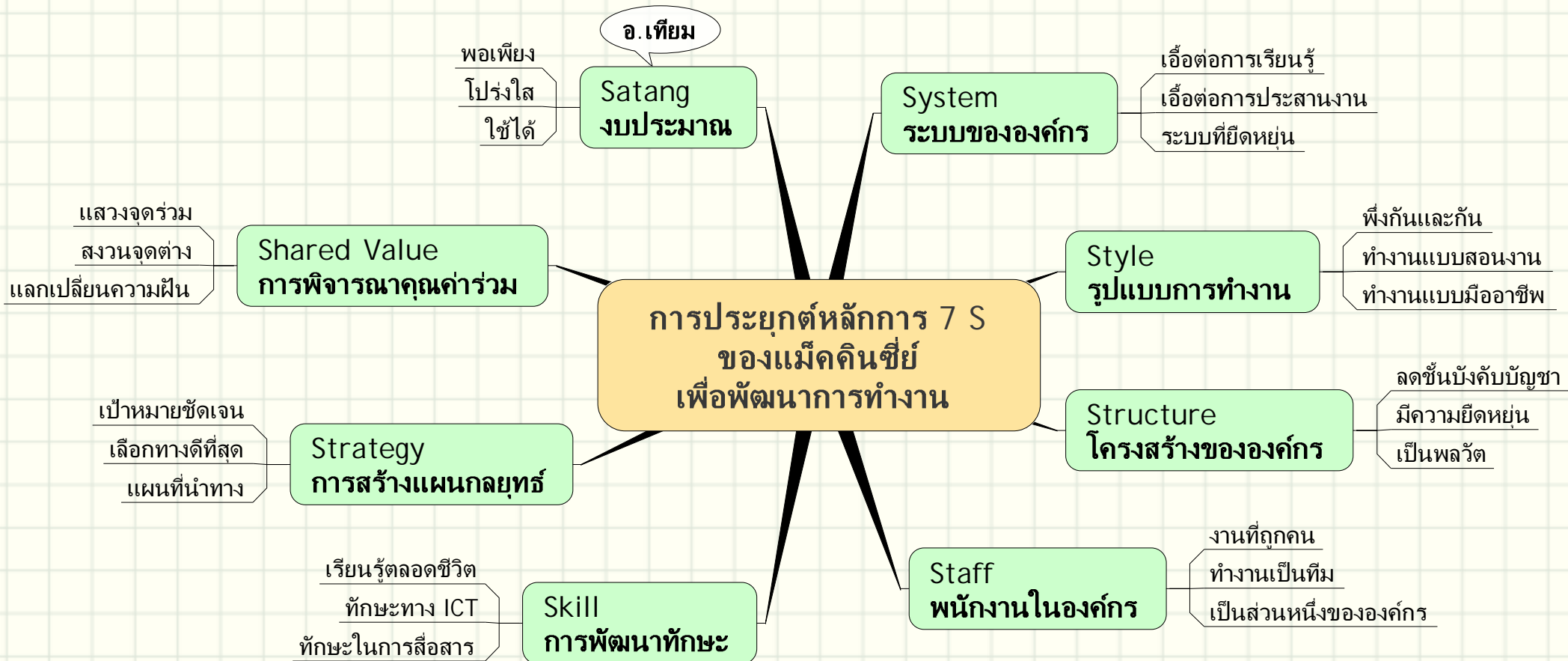
 Implement solutions

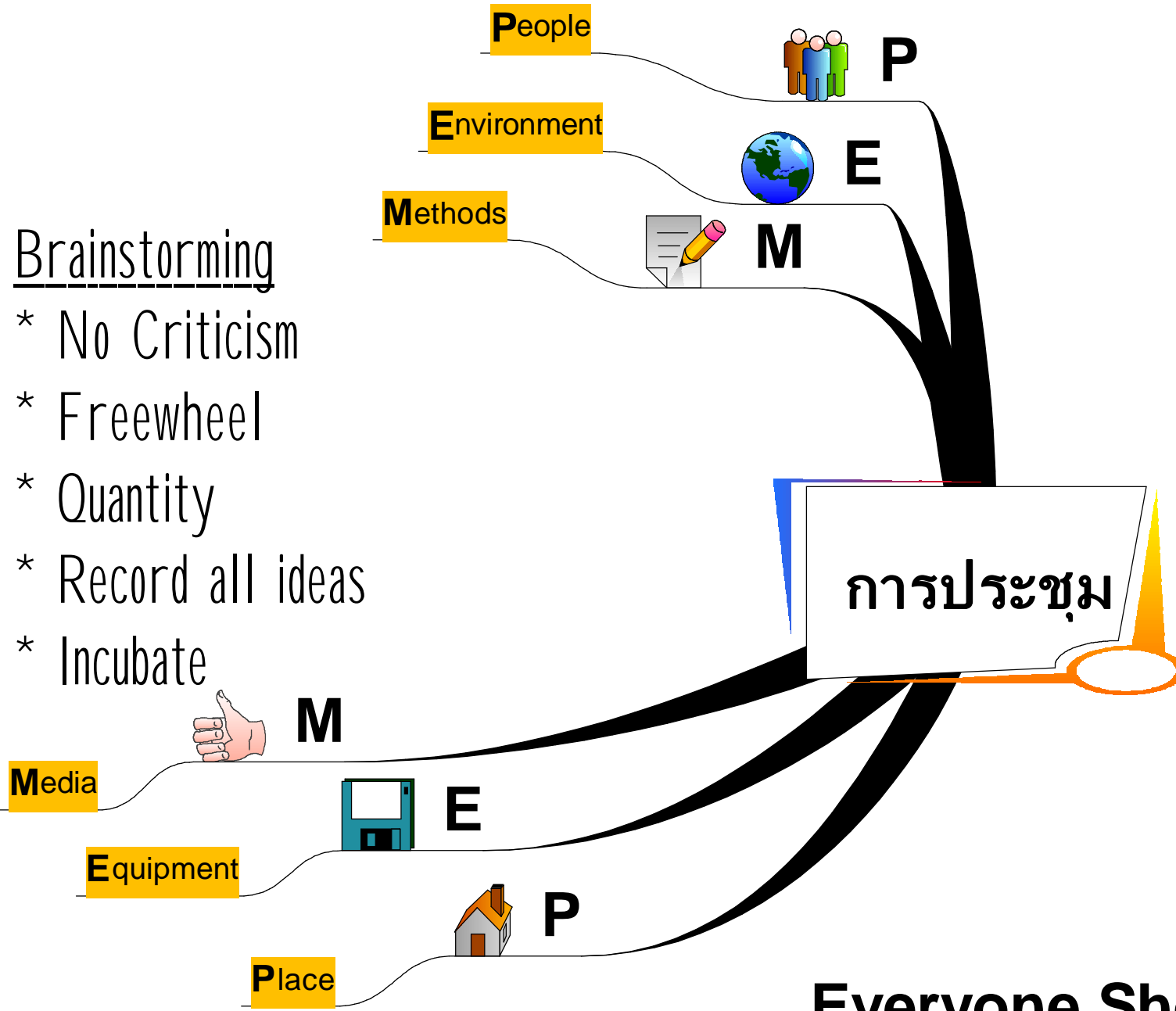
 Monitor and evaluate

การจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participation Learning Process) สถาบันส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน Mapping โดย กก.ประชาสรรค์ แสนภักดี

Everyone Should Get involved
 จากหนังสือ Problem Solving in Groups โดย Mike Robson

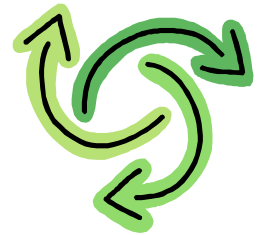
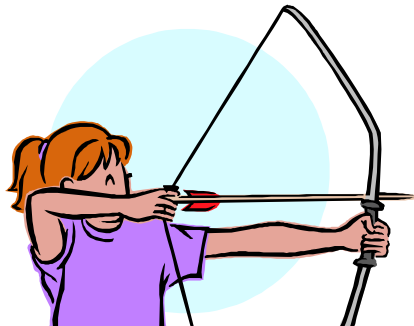
1. สร้างความรู้สึกจำเป็นเร่งด่วนต้องมีการเปลี่ยนแปลง
(Establishing a sense of urgency)

2. การสร้างทีมงานที่ดี
(Pick a good team)

3. การสร้างวิสัยทัศน์ที่องค์กรต้องการเป็น
(Creating a vision)

4. การสื่อสารและการถ่ายทอดวิสัยทัศน์
(Communicating the vision)

กระบวนการเปลี่ยนแปลง
Change Process
Prof. John Kotter

5. การกำจัดอุปสรรคที่มีต่อการเปลี่ยนแปลง
(Removing Obstacles)

6. การวางแผนเพื่อให้เกิดความสำเร็จในระยะสั้น
(Planning for Short-term Wins)

7. อย่างเพิ่งยินดีกับความสำเร็จระยะสั้น
(Avoid Declaring Victory too soon)

8. ทำให้ผลของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นคงอยู่กับองค์กร
(Make Change Stick)

แผนผังสาเหตุและผล-Fish Bone Diagram จากหนังสือ 17 เครื่องมือนักคิด
Mapping by เกษัชกร ประชาสรรณ์ แสนักคิด ศูนย์ฝึกอบรมภูมิปัญญาสู่สากล

ผังก้างปลา Fish Bone Diagram

เป็นแผนผังที่ใช้แสดงความสัมพันธ์
อย่างเป็นระบบระหว่างหลายๆ สาเหตุ
ที่เป็นไปได้ที่ส่งผลกระทบให้เกิด
ปัญหาหนึ่งปัญหา

ผังสาเหตุและผลคืออะไร

ผังก้างปลา
Fish Bone Diagram

ชื่อที่ใช้เรียก

แผนผังอิชิกาวา
Ishikawa Diagram

แผนผังสาเหตุและผล
Cause and Effect
Diagram

กำหนดประโยคปัญหา
ที่หัวปลา

กำหนดกลุ่มปัจจัยที่จะทำ
ให้เกิดปัญหานั้น ๆ

ระดมสมองเพื่อหาสาเหตุ
ในแต่ละปัจจัย

หาสาเหตุหลักของปัญหา

จัดลำดับความสำคัญของสาเหตุ

ใช้แนวทางการปรับปรุงที่จำเป็น

วิธีการสร้างผังก้างปลา

เมื่อต้องค้นหาสาเหตุแห่งปัญหา

เมื่อต้องการเรียนรู้ปัญหาร่วม
ของแผนกหรือฝ่ายที่แตกต่าง

ต้องการนำไปสู่การระดมสมอง
ให้สมาชิกเห็นภาพรวม

เมื่อไรจึงจะใช้ผังก้างปลา

Man คนงาน

Machine เครื่องจักร

Material วัตถุดิบ

Method กระบวนการ

MIS สารสนเทศ

Environment สิ่งแวดล้อม

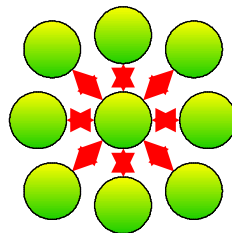
ส่วนปัญหา หรือผลลัพธ์ (Problem or Effect)
จะแสดงอยู่ที่ส่วนของหัวปลา

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปัญหา
นิยม 5M 1E

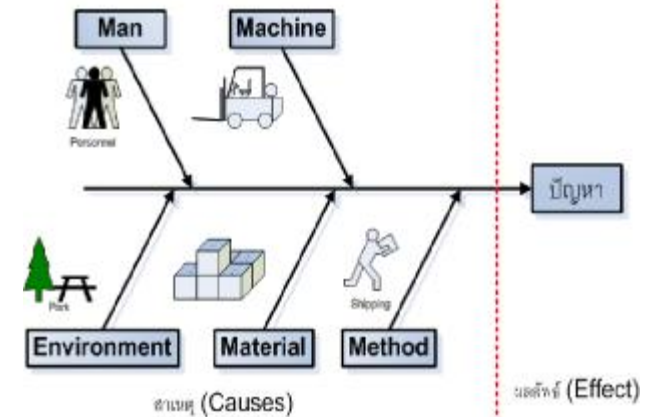
สาเหตุหลัก

สาเหตุย่อย

ส่วนสาเหตุ (Cause)

ส่วนประกอบของ
ผังก้างปลา

สาเหตุ (Causes)

ผลลัพธ์ (Effect)

ตัวอย่างผังก้างปลา

การระดมสมอง- Brainstorming จากหนังสือ 17 เครื่องมือนักคิด
Mapping by เกษียรประชาสรรค์ แสนภักดี ศูนย์ฝึกอบรมภูมิปัญญาสู่สากล

การระดมสมอง Brainstorming

การแสวงหาความคิดร่วมกัน
ระหว่างสมาชิก

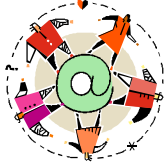

เป็นแนวทาง ไปสู่การแก้ปัญหา

เป็นการคิดแบบไร้แบบแผน
(Free-Form Thinking)

การระดมสมองคืออะไร

ขั้นตอนในการระดมสมอง

ขยายมุมมองด้วยกัน
มองภาพรวม/ภาพใหญ่

ตรวจสอบปัญหา
(Define Problems)

แยกแยะรายละเอียด
ลงลึกให้หลากหลาย

สร้างความคิด
(Generating Ideas)

โยงเข้าหากัน
บูรณาการความคิด

พัฒนาหนทางแก้ไข
(Developing the Solution)

ควมคุมเวลาที่ใช้ ส่วนใหญ่ใช้เวลา 30-40 นาที
แต่หากยังคงความคิดต่อเนื่องก็เพิ่มเวลาได้

แผ่นใหญ่

แผ่นเล็ก

กระดาษเปล่า

ปากกาสี 3 สี

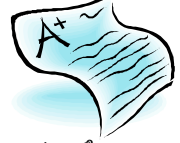
Projector

Notebook

Softwares

กรณีใช้ Manual

กรณีใช้ Computer

อุปกรณ์ในการระดมสมอง

กฎในการระดมสมอง

เปิดโอกาสให้ทุกคน ได้แสดง
ความคิดเห็น ได้อย่างอิสระ

ฟังความคิดเห็นผู้อื่น

ปริมาณความคิดยิ่งมากยิ่งดี
ไม่จำเป็นต้องดูเหตุผล

ออกนอกกลุ่มนอกทางได้

ห้ามวิจารณ์ระหว่างแสดง
ความคิดเห็น

หลีกเลี่ยงการปะทะคารม

นำสิ่งที่ได้ไปปรับปรุงต่อไป

ทุกความคิดมีค่า
เน้นปริมาณ
มากกว่าคุณภาพ

ทุกคนมีส่วนร่วม
ไม่มีใคร Dominate

เมื่อไรจะใช้เทคนิคระดมสมอง

เมื่อต้องการตั้งหัวข้อปัญหา
เพื่อจะใช้ทำกิจกรรมใดๆ

เมื่อต้องการวิเคราะห์ปัญหา

เมื่อต้องการหาแนวทางในการ
แก้ไขปัญหา

ข้อระวัง

อย่าใช้พร่ำเพรื่อ

ประสิทธิภาพจะต่ำ

ผู้เข้าร่วมเกิดความเบื่อหน่าย

นำข้อมูลไปใช้ต่อ

จัดระเบียบข้อมูล

รวบรวมความคิด

จัดทำผังเครือญาติ
(Affinity Diagram)

czแผนผังแสดงเหตุและผล
(Cause & Effect Diagram)

ใช้เครื่องมืออื่นร่วม

